

תורה שבעל פה

גמרא מסכת בבא מציעא

הוראות

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	–	(13x6)	–	78 נקודות
פרק שני	–	(11x2)	–	22 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (78 נקודות)

ענו על שש מן השאלות 1-9 (לכל שאלה – 13 נקודות).

1. "יאוּשׁ שלא מדעת"

- א. (1) הסבירו בלשונכם מהו "יאוּשׁ שלא מדעת".
- (2) בנוגע לחפץ שאין בו סימן, נחלקו אביי ורבא אם "יאוּשׁ שלא מדעת" נחשב יאוּשׁ. נמקו כל אחת מן הדעות.
- (6 נקודות)
- ב. "ת"ש מאימתי כל אדם מותרים בלקט משילכו בה הנמושות".
- (1) ממשנה זו הביאה הגמרא הוכחה לאחת מן הדעות במחלוקת הנוגעת ל"יאוּשׁ שלא מדעת".
- הסבירו את ההוכחה. בתשובתכם ציינו לאיזו מן הדעות הובאה הוכחה זו.
- (2) הגמרא דחתה את ההוכחה הזאת ואמרה שהמקרה שבמשנה המצוטטת אינו נחשב "יאוּשׁ שלא מדעת".
- הסבירו מדוע.
- (7 נקודות)

2. "תמרי דזיקא"

- א. לאחר שנפסקה ההלכה ש"יאוּשׁ שלא מדעת" אינו נחשב יאוּשׁ, שאל רב אחא בריה דרבא את רב אשי מדוע מותר לאכול "תמרי דזיקא".
- (1) הסבירו מה הם "תמרי דזיקא".
- (2) על פי התשובה של רב אשי על שאלה זו, הסבירו מדוע מותר לאכול "תמרי דזיקא".
- (5 נקודות)
- ב. בעקבות התשובה של רב אשי, שאל רב אחא בריה דרבא: "יתמי דלאו בני מחילה נינהו מאי".
- הסבירו מדוע חשב רב אחא בריה דרבא שיש לאסור אכילת "תמרי דזיקא" בגלל הדין הנוגע ליתומים. (3 נקודות)
- ג. בהמשך שאל רב אחא בריה דרבא שאלה נוספת: "כרכתא מאי".
- (1) הסבירו מה הם "כרכתא".
- (2) מהו הדין בנוגע ל"כרכתא", ומהו הטעם לדין זה?
- (5 נקודות)

3. "מצא אחר הגפה או אחר הגדר"

- "מתני' מצא אחר הגפה או אחר הגדר גוזלות מקושרים... הרי זה לא ייגע בהן".
- א. כדי להסביר את הדין שבמשנה המצוטטת, הוסיפה הגמרא שני פרטים לתיאור המקרה.
 - על פי הגמרא, תארו במדויק את המקרה שבמשנה. (4 נקודות)
 - ב. מדוע הדין במשנה המצוטטת הוא "לא ייגע בהן"? בתשובתכם הסבירו מדוע המוצא אינו נוטל את הגוזלות ומכריז עליהם ומדוע הוא אינו נוטל אותם לעצמו. (5 נקודות)
 - ג. על פי תשובתכם בסעיף ב, כתבו מה יהיה הדין במקרה שאדם מצא אחר הגדר גוזל המונח בתוך כלוב, והסבירו את הטעם לדין שכתבתם. (4 נקודות)
- /המשך בעמוד 3/

4. מציאה בבית מושכר

- שנינו במשנה: "אם היה משכירו לאחרים אפילו בתוך הבית הרי אלו שלו".
- א. הסבירו את הטעם לדין שבציטוט. היעזרו ברש"י. (2 נקודות)
- ב. (1) הגמרא הקשתה על הדין שבציטוט: "ואמאי ליזיל בתר בתרא". תרגמו במדויק את קושיית הגמרא.
- (2) הגמרא מחזקת קושיה זו באמצעות מקרה ודין שמוזכרים במשנה "מעות שנמצאו לפני סוחר ביהמה...".
- I. כתבו את המקרה ואת הדין שבאמצעותם הגמרא מחזקת קושיה זו.
- II. הסבירו כיצד המקרה והדין שכתבתם בתת-סעיף הקודם, ב(2) I, הם חיזוק לקושיית הגמרא. (9 נקודות)
- ג. "אמר ריש לקיש משום בר קפרא כגון שעשאו פונדק לשלושה ישראל". על פי תירוץ הגמרא שבציטוט, הסבירו את הטעם לדין "הרי אלו שלו" שבמשנה המצוטטת בראש השאלה. (2 נקודות)

5. שמלה וכל אבדת אחיך

- א. "מתני' אף השמלה הייתה בכלל כל אלו ולמה יצאת להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין אף כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעים חייב להכריז".
- (1) המשנה הקשתה: "אף השמלה הייתה בכלל כל אלו ולמה יצאת". הסבירו בלשונכם את הקושיה.
- (2) המשנה תירצה: "להקיש אליה...". על פי המשנה, מדובר כאן בלימוד של היקש. הסבירו מהו לימוד של היקש. (4 נקודות)
- ב. "וְיָכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֵדַת אַחִיךָ אֲשֶׁר תֹּאבֵד מִמֶּנּוּ וּמִצָּאֶתָּה" (דברים כ"ב, ג').
- תנא קמא ורבי יהודה נחלקו בשאלה מאיזה ביטוי בפסוק המצוטט לומדים את הדין "פרט לאבדה שאין בה שווה פרוטה".
- (1) בחרו באחד מן התנאים האלה, ציינו את הביטוי בפסוק שממנו הוא למד דין זה, והסבירו את הלימוד. בנוגע למחלוקת זו שאלה הגמרא: "מאי בינייהו", ואביי השיב: "משמעות דורשין איכא בינייהו".
- הסבירו בלשונכם את הביטוי "משמעות דורשין". (4 נקודות)
- ג. "וְיָכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֵדַת אַחִיךָ אֲשֶׁר תֹּאבֵד מִמֶּנּוּ וּמִצָּאֶתָּה" (דברים כ"ב, ג').
- (1) רבי יהודה למד את הדין "פרט לאבדה שאין בה שווה פרוטה" מביטוי מסוים בפסוק זה. מהי ההלכה שלמד תנא קמא מן הביטוי הזה? היעזרו ברש"י.
- (2) תנא קמא למד את הדין "פרט לאבדה שאין בה שווה פרוטה" מביטוי אחר בפסוק זה. מהי ההלכה שלמד רבי יהודה מן הביטוי הזה? (5 נקודות)

6. "תנור של עכנאי"

"תנן התם חתכו חוליות ונתן חול בין חוליא לחוליא רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין".

א. (1) על פי רש"י, הסבירו כיצד בנו את התנור שעליו מדובר במשנה המצוטטת.

(2) מדוע תנור זה מכונה "תנור של עכנאי"?

(4 נקודות)

ב. "עמד רבי יהושע על רגליו ואמר לא בשמיים היא".

הסבירו את הטענה של רבי יהושע. בתשובתכם ציינו למי מכוון הכינוי הרומוז "היא" בביטוי שבדבריו.

(4 נקודות)

ג. (1) "כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה".

כלפי מי הייתה האונאה במעשה "תנור של עכנאי", וכיצד אונאה זו באה ידי ביטוי במעשה זה?

(2) מה עשתה אשתו של רבי אליעזר כדי למנוע את מותו של רבן גמליאל?

(5 נקודות)

7. אונאה וגניבת דעת

א. שנינו במשנה: "ולא יפחות את השער וחכמים אומרים זכור לטוב".

(1) כתבו בלשונכם את הדעה של תנא קמא ואת הדעה של חכמים במחלוקת שבציטוט.

(2) מהו הטעם לדעה של תנא קמא?

(4 נקודות)

ב. על דברי חכמים שבסעיף א, שאלה הגמרא: "מאי טעמא דרבנן".

(1) על פי רש"י, הסבירו את שאלת הגמרא.

(2) על פי רש"י, הסבירו את תשובת הגמרא על שאלה זו.

(4 נקודות)

ג. שנינו במשנה: "אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים".

(1) הסבירו בלשונכם מהו האיסור לפרכס.

(2) בגמרא מובאות דוגמאות לאיסור לפרכס את האדם, את הבהמה ואת הכלים.

בחרו בשניים מן הדברים שאסור לפרכס, וכתבו דוגמה אחת מן הגמרא לאיסור לפרכס כל אחד מהם.

(5 נקודות)

8. קטע שלא נלמד

לפניכם סוגיה מן הגמרא במסכת בבא מציעא, דף כח, ע"ב.
למדו את הסוגיה, וענו על השאלות שאחריה. היעזרו בפירוש רש"י.
ביאור מילים:
שָׁכַר מעשיו – השָׁכַר בעבור עבודתו (של השור או החמור).
שָׁם דמיהן – מעריך את השווי שלהם.

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

מתני' כל דבר שעושה ואוכל
אם אצידה זו דבר שיכולין להאכילו
את שר מעשיו כגון שור וחמור: יעשה
ויאכל ולא ימכור אותו המוצא אם
שהו בעליו מלדרשו שכל אדם נוח לו
בזהממו שהכירה זו כנר ולימדה
לרצונו:
גמ' ולעולם. וכי עד עולם זקוק
זה לטפל בטורח שמירה: שם דמיהן.
מוכרן ומניח הדמים אללו: עגלים
וסייחין. דקין שאין עושין מלאכה:
תרנגולין. זכרים שאין מטיילין בָּצֵיס:
כבהמה גסה. שעושה ואוכלת
ומטפל בה י"צ חדש דיכול להאכילה
דמי בָּצֵיס:

מתני' כל דבר

שעושה ואוכל יעשה ויאכל ודבר שאין עושה ואוכל ימכר
גמ' ולעולם אמר רב נחמן א אמר שמואל
עד י"ב חדש תניא נמי הכי לכל דבר שעושה ואוכל כגון פרה וחמור
מטפל בהן עד י"ב חדש מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן עגלים וסייחין
מטפל בהן שלשה חדשים מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן אווזין ותרנגולין
מטפל בהם שלשים יום מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן אמר רב נחמן
בר יצחק תרנגולת כבהמה גסה

א. "כל דבר שעושה ואוכל יעשה ויאכל".

(1) הסבירו את המקרה ואת הדין שבציטוט.

(2) מדוע במקרה זה הדין אינו "ימכר"? היעזרו ברש"י.

(5 נקודות)

ב. (1) "ולעולם אמר רב נחמן אמר שמואל עד י"ב חודש".

בציטוט זה יש שאלה ותשובה.

הסבירו את השאלה שבציטוט, וציינו על איזה מן המקרים במשנה נשאלה שאלה זו.

(2) אדם שמצא פרה – מה עליו לעשות? בתשובתכם התייחסו לשני פרקי זמן שונים.

(6 נקודות)

ג. "אמר רב נחמן בר יצחק תרנגולת כבהמה גסה".

על פי רש"י, הסבירו מדוע רב נחמן בר יצחק סובר שתרגולת היא כבהמה גסה. (2 נקודות)

9. יסודות תורה שבעל פה

א. כמה זמן ארכה תקופת אנשי כנסת הגדולה? (2 נקודות)

ב. אנשי כנסת הגדולה תיקנו תקנות לחיזוק התורה והאמונה. אחת התקנות הייתה קביעת נוסח תפילה אחיד לכל ישראל.

(1) מדוע היה צורך לקבוע נוסח תפילה אחיד לכל ישראל?

(2) מהו המבנה של תפילת העמידה שקבעו אנשי כנסת הגדולה?

(6 נקודות)

ג. (1) "אשר נתן לנו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו" (ברכות התורה).

כיצד הסביר רבנו יעקב בן רבנו אשר ("טור") כל אחד מן הצירופים המודגשים בקו?

(2) מדוע התורה שבעל פה לא ניתנה כתובה כמו התורה שבכתב? כתבו סיבה אחת.

(5 נקודות)

פרק שני (22 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 10–15 (לכל שאלה – 11 נקודות).

בקיאות (ללומדים 8 דפי גמרא ורש"י)**10. מצא כדי יין**

"אמר מר חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו והא תנן כדי יין וכדי שמן חייב להכריז".

בציטוט זה מובאות ברייתא ומשנה, וביניהן יש סתירה.

א. על פי התירוץ של רבי זירא בשם רב לסתירה זו, הסבירו את המקרה שבמשנה, וכתבו מדוע יש להכריז במקרה זה. (4 נקודות)

ב. "מכלל דברייתא בפתוח אי בפתוח אבדה מדעת היא".
הסבירו את הקושיה שבציטוט. בתשובתכם הסבירו מהי "אבדה מדעת" ומדוע חבית פתוחה היא "אבדה מדעת". (4 נקודות)

ג. אבבי הציע תירוץ אחר לסתירה בין הברייתא ובין המשנה.
על פי התירוץ של אבבי, הסבירו את המקרה שבמשנה, וכתבו מדוע יש להכריז במקרה זה. (3 נקודות)

11. מצא כלי אנפוריא

א. הסבירו בלשונכם מה הם "כלי אנפוריא", וכתבו מדוע הם מכונים כך. היעזרו ברש"י. (3 נקודות)

ב. (1) "היכי דמי אי אית בהו סימן... אי דלית בהו סימן...".

הסבירו את קושיית הגמרא.

(2) על פי מסקנת הגמרא, יש להחזיר כלי שאֵין בו סימן אם מתקיימים שני תנאים.

ציינו את שני התנאים.

(6 נקודות)

ג. "עבידי רבנן דמשנו במילייהו... ובאושפיזא".

מדוע יִשְׁנָה תלמיד חכם מן האמת ב"אושפיזא"? (2 נקודות)

12. מציאה בנהר בירן

"ההוא גברא דאשכח ארבעה זוזי דציירי בסדינא ושדו בנהר בירן".

א. כתבו בלשונכם את המקרה שבציטוט. (3 נקודות)

ב. רב יהודה פסק שצריך להכריז במקרה זה. הגמרא הקשתה על הפסיקה של רב יהודה: "והא זוטו של ים הוא".
(1) מהו "זוטו של ים"?

(2) הסבירו את הקושיה של הגמרא על הפסיקה של רב יהודה.

(3) על פי תירוץ הגמרא, נהר בירן אֵינוֹ "זוטו של ים". הסבירו מדוע.

(8 נקודות)

עיון (ללומדים 6.5 דפי גמרא בתוספת עיון במקורות)**13. "יֵאוּשׁ שְׁלֹא מַדְעַת"**

א. אחת הראיות במחלוקת בין אבבי ובין רבא בנוגע ל"יֵאוּשׁ שְׁלֹא מַדְעַת" היא מברייתא שעוסקת בהכשר זרעים.

כתבו את ארבע המילים הראשונות של ברייתא זו. (2 נקודות)

ב. עיינו בדברי הרב שמעון שקופ שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.

עניין זה של יֵאוּשׁ לא נתבאר היטב במפרשי הש"ס. ולדעתי נראה שהוא עניין הִתְרַצוּת וניחותא, בדבר שהבעלים חושבים שאבוד ממנו לעולם ולא יוחזר אליו, מִתְרַצִּים המה על כל המקרים שיתהוו עוד ואינם חסים עוד עליו, מחמת שכבר הוא אבוד מהם אין להם שום קפידא מעתה אם ייטלנו זה או אחר, שאין שום תועלת בו עוד, וכל חפץ שאין הבעלים מקפידים על חסרונו יכול כל אדם לזכות בו... ועניין זה דייאוש הווי הִתְרַצוּת וניחותא, נראה לי דמוכח מסוגיית הש"ס ריש אלו מציאות, דבהא דפליגי אבבי ורבא בייאוש שלא מדעת מביא שם הש"ס לְדַמוּת לזה עוד עניינים כמו הכשר זרעים, ולעניין אם תרם שלא מדעת ואחר כך מִתְרַצִּים הבעלים, יעוין שם. דמזה מוכח דעניין יֵאוּשׁ הוא ניחותא וְהִתְרַצוּת, דאבבי סובר דעל עניין כזה צריך רצון בפועל שידעו העניין ומִתְרַצִּים בפועל במחשבת הלב, ורבא סובר דכיוון דאילו היה יודע היה מתרצה, חשוב כרצון. ומשום הכי מביא הש"ס לְדַמוּת שאר עניינים כי האי גוונא, היכא דבעינן ניחותא דבעלים, כמו הכשר זרעים ושליחות דתרומה.

(הרב שמעון שקופ, שערי יושר, שער ה', פרק י"ב)

(1) על פי הרב שמעון שקופ, יֵאוּשׁ הוא "עניין הִתְרַצוּת וניחותא".

הסבירו את "הִתְרַצוּת וניחותא" שיש בייאוש.

(2) הרב שמעון שקופ הוכיח את דעתו מדברי הגמרא שעל פיה גם המקרה של תורם שלא מדעת וגם המקרה

של הכשר זרעים דומים ל"יֵאוּשׁ שְׁלֹא מַדְעַת".

הסבירו את "הִתְרַצוּת וניחותא" במקרה של תורם שלא מדעת א במקרה של הכשר זרעים.

(3) על פי הרב שמעון שקופ, הסבירו את הִסְבָּרָה של אבבי ואת הִסְבָּרָה של רבא בנוגע ל"יֵאוּשׁ שְׁלֹא מַדְעַת".

(9 נקודות)

14. אֲבֹדוֹת וּמִצִּיאוֹת

א. בנוגע למשנה "מצא בגל ובכותל ישן..." נאמר בגמרא: "לא צריכא דשתיק טפ".

הציטוט מן הגמרא הוא תשובה על שאלת הגמרא.

הסבירו את שאלת הגמרא. (2 נקודות)

ב. בעלי התוספות שאלו: מדוע האבדה שבכותל אינה נקנית לבעל הכותל בקניין חצר?

(1) הסבירו את התשובה של בעלי התוספות על שאלתם.

(2) בעלי התוספות הביאו מהמשך הגמרא שתי הוכחות לתשובתם.

הסבירו אחת מן ההוכחות של בעלי התוספות.

(5 נקודות)

ג. עיינו בדברי הרב עזרא בצרי שלפניכם, וענו על השאלה שאחריהם.

המוצא אבדה ואינו מכיר את בעליה, מכריז עליה בכל בתי הכנסיות ובתי המדרשות... דשמא הוא מתפלל בבית כנסת אחר. ובמושב קטן נראה שאין זו בעיה, אומנם בעיר גדולה בתנאי החיים כיום הדבר קשה מאוד לביצוע. ומסתבר דבמקום שנוהגים שכל המוצא אבדה מביאה למשטרה ולשם הולך גם כן המאבד, והמשטרה נוהגת כחוק ביושר, יש למסור למשטרה את האבדה על מנת שתחזיר נגד סימנים. והכול לפי המקום, תושבי המקום והזמן... כן נראה פשוט ודמי להא דאיתא בבבא מציעא כח, ע"ב: "תנו רבנן: אבן טוען הייתה בירושלים, כל מי שאבדה לו אבדה נפנה לשם, וכל מי שמוצא אבדה נפנה לשם. זה עומד ומכריז, וזה עומד ונותן סימנים ונוטלה". ונראה דעדיף טפי מלהכריז בבתי כנסיות, כיוון שלצערנו לא כולם באים להתפלל תדיר. וידועות לי עובדות רבות, ואף בידי הווי עובדא ומסרתי למשטרת ירושלים ונמצא המאבד, ולפי העניין (כאשר המאבד בא להודות לי) היה ברור שאילו הכריזו בבתי כנסיות בלבד, לא הייתה מתקיימת מצוות השבת אבדה. והכול לפי המקום, השכונה והתושבים שנמצאים בסביבה וכו'. והעיקר למצוא את הדרך הנכונה להגיע למאבד האבדה ולהשיבה.

(הרב עזרא בצרי, דיני ממונות, חלק ג, עמ' נ)

רונן מצא אבדה ברחבי הקיבוץ שבו הוא מתגורר. הוא הכריז עליה בשעת ארוחת הצוהריים בחדר האוכל, כיוון שהניח שכל חברי הקיבוץ יהיו שם בזמן הזה.

האם נהג רונן כראוי? העתיקו מדברי הרב עזרא בצרי משפט המוכיח את תשובתכם. (4 נקודות)

15. "תנור של עכנאי"

א. הגמרא מספרת על מחלוקת בבית המדרש בין רבי אליעזר ובין חכמים. רבי אליעזר רצה להוכיח באמצעות אותות שההלכה כמותו, וחכמים לא סמכו על האותות האלה.

עיינו בדברי הגר"א שלפניכם, וענו על השאלה שאחריהם.

הינה יש לדקדק בעניין הזה. כי אחר שהמה ראו אות הראשון שנעקר החרוב ולא השגיוחו עליו, שנראה שאין סומכין על מעשה האותות, אם כן מה ייתן ומה יוסיף האות האחרון, שאין ספק שלא יחזרו בהם מחמת האות האחרון יותר מהראשון. וכן אחר שראו גם את הראשון גם את השני ולא סמכו עליהם, האיך חזר עוד לומר "אם הלכה כמותי, כותלי בית המדרש יוכיחו", הלא תשובתם מודעת שיאמרו אין סומכין עליהם. עוד יש לדקדק בלשונם שאמרו "אין מביאים ראיה מן החרוב ומאמת המים", שנראה שהראיה נחצבת מצד היותו חרוב ואמת המים; היה להם לומר בקיצור: אין מביאין ראיה ממעשה ניסים.

(הגאון רבי אליהו מוויילנא, הגר"א, קול אליהו על בבא מציעא נט, ע"ב)

בדברי הגר"א המצוטטים יש שאלה בנוגע לרבי אליעזר ושאלה בנוגע לחכמים.

הסבירו כל אחת מן השאלות. (4 נקודות)

ב. עיינו בהמשך דברי הגר"א, וענו על השאלות שאחריהם.

אולם על דרך דרש פשוט העניין כך הוא. כי ידוע שאין התורה נקנית אלא בשלוש מידות: הסתפקות, ענווה, ושקידה רבה... והשלוש תכונות היקרות האלה: ההסתפקות, ושפלות הרוח, והשקידה בתמידות על החוכמה, הם שערים גדולים לבוא אל הקודש פנימה. והינה שלוש אלה המידות הצריכים לשלמות החוכמה, אמרו כאן שכולם נקבצו ומצאו קן אצל רבי אליעזר, עד שמפני זה היה ראוי לקבוע הלכה כמותו.

על כן הביא להם ראיה מן החרוב, שנעקר החרוב להודיע לבני האדם שרבי אליעזר נמצא אצלו הדבר הזה, דהיינו מידת ההסתפקות, כי שם חרוב היה בעת חז"ל לשם מושאל על מידת ההסתפקות, כמו שכתוב (ברכות יז, ע"ב): "וחנינא בני די לו בקב חרובין וכו'". והם אמרו לו שאין מביאין ראיה מן החרוב שאין זה אות מספיק, ואינו מוכרח שכל המתעסק בתורה באופן זה, אמת יהגה חיכו שלא יטעה באחד מן הדינים.

אחר כך אמר להם: "אם הלכה כמותי, אמת המים יוכיחו". באות הזה מודיע שנמצא אצלו עוד סגולה אחרת שראוי לומר שהלכה כמותו, וזה שהיה מכלל האנשים שנמשלה התורה אצלם למים, והוא רמז שנקבעת אצלו מידת הענווה וכבית הלל שזכו לקבוע הלכה כמותם מפני שענוותנים הם (עירובין יג, ע"ב). והם אמרו לו: "אין מביאים ראיה מאמת המים", שלא כל מי שדעתו שפלה תהיה הלכה כמותו.

אחר כך בא אליהם בטענה שיש לו עוד סגולה שלישית, דהיינו רוב השקידה שאמרו (עירובין כב, ע"א): "במי אתה מוצא? במי שמשכים ומעריב עליהם בבית המדרש", והביא להם מכותלי בית המדרש שהם יעידו בו ששקד עליהם, על דרך המקרא: "אֶבֶן מִקְרֵי תִזְעַק" (חבקוק ב, י"א), שהפליג בשקידה הרבה מאוד, ועם כל זה לא סמכו עליו.

(1) על פי הגר"א, איזו תכונה (מידה) מסמל כל אחת מן האותות שעשה רבי אליעזר?

(2) על פי הגר"א, כיצד רצה רבי אליעזר להוכיח שההלכה כמותו באמצעות האותות האלה דווקא?

(7 נקודות)

בהצלחה!